

חולין קל-קלא

אמר רב חסדא: המזיק מתנות כהונה או שאכלן - פטור מלשלם.
מאי טעמא?

1. דכתיב **וה**

דברים פרק יח פסוק ג

וְזֶה יְהִי מִשְׁפֹּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם זִבְחֵי הַזֶּבַח אִם-שָׂוֹר אִם-שָׂגָה וְנָתַן לַכֹּהֵן הַזֶּרֶע
וְהַלְתִּים וְהִקְבָּה:

2. משום דהו"ל ממון שאין לו תובעים

תירוץ	קושי על רב חסדא
<p><u>תירוץ</u>: לא, לחולקן בדיינין, וכדרב שמואל בר נחמני, דאמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מנין שאין נותנין מתנה לכהן עם הארץ - שנאמר וְאִתּוֹ יָעַם דְּיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם אֶתְּ מֵת דְּכֹהֲנִים וְדְיוֹשֵׁי אֶרְצוֹן כְּתוּרַת ה' - כל המחזיק בתורת ה' יש לו מנת, ושאינו מחזיק בתורת ה' - אין לו מנת</p>	<p>וזה יהיה משפט הכהנים מלמד שהמתנות דין למאי הלכתא, לאו להוציאן בדיינין?</p>
<p><u>תירוץ</u>: הכא במאי עסקינן - דאתו לידיה; <u>קושי</u>: אי דאתו לידיה, מאי למימרא? <u>תירוץ</u>: דאתו לידיה בטבלייהו, וקסבר האי תנא: מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין</p>	<p>ר' יהודה בן בתירא אומר: משפט - מלמד שהמתנות דין, יכול אפי' חזה ושוק דין? ת"ל: וה למאי? אילמא לחולקו בדיינין - אטו חזה ושוק לאו בדיינין מיחלקו? אלא לאו, להוציא בדיינין!</p>
<p><u>תירוץ</u>: אמר רב חסדא: מדת חסידות שנו כאן דחיית התירוץ: אמר רבא: תנא תני ישלם ואת אמרת מדת חסידות שנו כאן? ועוד, מדרבי אליעזר ליקום וליתוב?</p>	<p>בעל הבית שהיה עובר ממקום למקום, וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני - נוטל, ולכשיחזור ישלם, דברי רבי אליעזר הבנה אחרת של הקושי: אלא מסיפא: וחכמים אומרים: עני היה באותה שעה, טעמא - דעני, הא עשיר - משלם, אמאי? ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן!</p>
<p><u>תירוץ</u>: הכא נמי דאתו לידיה בטבלייהו, וקסבר האי תנא: מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיין</p>	<p>מנין לבעל הבית שאכל פירותיו טבלין, וכן לוי שאכל מעשרותיו טבליים, מנין שפטור מן התשלומין - ת"ל וְאִם יָחַד אֶת קִשְׁי כִּי יִשְׂאָף אֶשֶׁר יִיטוּ - אֵין לָךְ בְּהֵן אֵלֵא מִשַׁעַת הַרְמָה וְאֵילָךְ, הא משעת הרמה ואילך מיהא משלם, אמאי? ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן!</p>
<p><u>תירוץ</u>: שאני התם דקא משתרשי ליה</p>	<p>הרי שאנסו בית המלך גרנו, אם בחובו - חייב לעשר, אם באנפרות - פטור מלעשר!</p>
<p><u>תירוץ</u>: שאני התם דאיתנהו בעיניהו</p>	<p>אמר לו מכור לי בני מעיה של פרה, והיה בהן מתנות כהונה - נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים, לקח הימנו במשקל - נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים אמאי? ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן!</p>
<p><u>תירוץ</u>: לא, לכדתנן: למה אמרו נכסי כהן - שקונה בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, ובעל חוב נוטלן בחובו, ואשה בכתובתה, וספר תורה.</p>	<p>תשעה נכסי כהן - תרומה, ותרומת מעשר, וחלה, ראשית הגז, ומתנות, והדמאי, והבכורים, והקרן, והחומש למאי, לאו להוציאן בדיינין?</p>

דין לויים במתנות כהונה: ההוא ליואה דהוה חטף מתנתא, אתו אמרו ליה לרב, אמר להו לא מסתייה דלא שקלינן מיניה אלא מיחטף נמי חטיף?

קושי על רב: ורב, אי איקרו עם - משקל נמי לשקול מיניהו, אי לא איקרו עם - רחמנא פטרינהו!

תירוץ: מספקא ליה אי איקרו עם אי לא איקרו עם;

קושי על רב	תירוץ
<p>ושאר מתנות כהונה, כגון הזרוע והלחיים והקבה - אין מוציאים אותן (מידו) לא מכהן לכהן, ולא מלוי ללוי. הא מלוי לכהן מוציאין, אלמא איקרו עם!</p>	<p>כגון הזרוע, ולא זרוע, ומאי ניהו - מעשר ראשון; קוש: מעשר ראשון, דלוי הוא! כרבי אלעזר בן עזריה, דתניא: תרומה - לכהן, מעשר ראשון - ללוי דברי ר' עקיבא, ר' אלעזר בן עזריה אומר: אף לכהן; הסבר: אימר דאמר ר' אלעזר בן עזריה אף לכהן, לכהן ולא ללוי מי אמר? תירוץ: אין, לבתר דקנסינהו עזרא; דחיית התירוץ: אימר דקנסינהו עזרא - דלא יהבינן להו, משקל מינייהו מי אמר? תירוץ 2: אלא, כגון זרוע ולא זרוע, ומאי ניהו - ראשית הגז.</p>
<p>זה הכלל: כל דבר שהוא בקדושה, כגון תרומה ותרומת מעשר וחלה - מוציאים אותן מידם, וכל דבר שאינו בקדושה, כגון הזרוע והלחיים והקבה - אין מוציאים אותן מידם!</p>	<p>כגון זרוע ולא זרוע, ומאי ניהו - מעשר ראשון, ולבתר דקנסינהו עזרא;</p>
<p>השוחט לכהן ולעובד כוכבים - פטור מן המתנות, הא ללוי ולישראל חייב!</p>	<p>לא תימא הא ללוי ולישראל חייב, אלא אימא: הא לישראל חייב: קוש: אבל ללוי מאי - פטור, אי הכי, ליתני, השוחט ללוי ולעובד כוכבים פטור מן המתנות! ועוד, הא תניא: השוחט לכהן ולעובד כוכבים - פטור מן המתנות, ללוי ולישראל - חייב, תיובתא דרב! תירוץ: אמר לך רב: תנאי היא, דתניא: וכפר את מקדש הקדש - זה לפני ולפנים, אהז מועד - זה היכל, מנכה - כמשמעו, יכפר - אלו עזרות, כהניס - כמשמעו, עי הקדש - אלו ישראל, יכפר - אלו הלויים; ותניא אידך: יכפר - אלו עבדים, מאי לאו בהא קמיפלגי, דמר סבר איקרו עם, ומר סבר לא איקרו עם. קושי על התירוץ: ורב, אי סבירא ליה כהאי תנא - לימא, ואי סבירא ליה כהאי תנא - לימא! תירוץ: מספקא ליה, אי כהאי תנא אי כהאי תנא</p>

<p>ארבע מתנות עניים שבכרם: הפרט והעוללות והשכחה והפאה</p>	<p>פרט ועוללות - דכתיב: וכרמך לא תעזב ופרט כרמך לא תלקט, שכחה - וכתוב: כי תכצור כרמך לא תעזב אחריך, אמר ר' לוי: אחריך - זו שכחה, פאה - גמר אחריך אחריך מזית, דכתיב: כי תחטט זיתך לא תפאר אחריך, ותנא דבי ר' ישמעאל: שלא תטול תפירתו ממנו.</p>
<p>ושלש שבתבואה: הלקט והשכחה והפאה</p>	<p>דכתיב: ובקוצרכם את קציר ארצכם לא תכזה פאת שדה בקוצרכם ולקט קציר וז' כי תקצור קצירכם בשדה ושכחת עומר בשדה</p>
<p>שנים שבאילן: השכחה והפאה</p>	<p>פאה - דכתיב: כי תחטט זיתך לא תפאר אחריך, ותנא דבי ר' ישמעאל: שלא תטול תפירתו ממנו, אחריך - זה שכחה</p>
<p>כולן אין בהם טובת הנאה לבעלים,</p>	<p>מאי טעמא? ענינה כתיבא בהו</p>
<p>ואפילו עני שבישראל מוציאין מידו</p>	<p>דכתיב: ולקט קצירך לא תלקט עני וזר תעזוב אותם - להזהיר עני על שלו</p>
<p>מעשר עני המתחלק בתוך ביתו יש בו טובת הנאה לבעלים</p>	<p>מאי טעמא? תנינה כתיבא ביה</p>
<p>ראפ"י עני שבישראל מוציאין אותו מידו</p>	<p>דאמר ר' אילעא: גמר זר זר מהתם, מה להלן - מוזהר עני על שלו, אף כאן - מוזהר עני על שלו</p>